

Behovet av stöd för studentinflytande

Till utbildningsminister Mats Persson och statssekreterare Maria Nilsson.
Kopia till Utbildningsdepartementet.

I budgetpropositionen för 2024 framgår att regeringen avser att minska stödet för studentinflytande med 20 miljoner kronor från år 2026.. Vi anser att beslutet riskerar att skada högskolornas verksamhet och kvaliteten på högre utbildning och forskning. Sveriges förenade studentkårer, SFS, och Sveriges universitets- och högskoleförbund, SUHF, vill i denna skrivelse uppmärksamma regeringen på behovet av ett stärkt finansiellt stöd för studentinflytande.

Bakgrund

Det statliga stödet för studentinflytande infördes i samband med 2010 års studentkårsreform, som bland annat resulterade i att kårobligatoriet avskaffades. Reformen hade sin grund i utredningen *Frihet för studenter - om hur kår- och nationsobligatoriet kan avskaffas (SOU 2008:11)*. En viktig del av utredningens förslag handlade om att säkerställa att studentkårernas skulle kunna medverka i lärosätenas kvalitetsarbete även om antalet medlemmar och medlemsintäkterna minskade. Utredningen föreslog ett årligt bidrag om 310 kronor per helårsstudent. Ett stort antal remissinstanser ansåg redan i samband med reformen att det föreslagna beloppet för bidraget var ett minimum eller "med stor säkerhet i underkant". Det bidrag som sedan infördes uppgick till 93 kronor per student 2010, alltså mindre än en tredjedel av vad utredningen föreslog och remissinstanserna utgick från i sina ställningstaganden om reformen.

2017 publicerade Universitetskanslersämbetet en kartläggning av studentinflytandets förutsättningar efter kårobligatoriets avskaffande. Myndigheten konstaterade att "Inom ramen för nuvarande system för studentinflytande är UKÄ:s bedömning att den viktigaste åtgärden är att finansiera studentinflytandet mera fullt ut och på ett mer jämlikt sätt." UKÄ rekommenderade regeringen att "tre- eller fyrfaldiga nuvarande statsbidrag för att täcka den faktiska kostnaden för att bedriva studentinflytandet."

Sedan införandet har stödet räknats upp. År 2020 låg stödet på 119 kronor (löpande priser). Med anledning av coronapandemin genomförde regeringen en höjning med 25 miljoner kronor år 2021, varav 5 miljoner var tillfälliga medel för att täcka kårernas förändrade förutsättningar under pandemin och 20 miljoner låg kvar även efterföljande budgetår.

Det är vår gemensamma uppfattning att den beräknade minskningen av stödet till studentinflytande från år 2026 inte återspeglas av vad som tidigare har kommunicerats. Höjningen har inte beskrivits som tillfällig. Däremot så har det bara angetts fram till

2025 hur höjningen ska finansieras. Av budgetpropositionerna för 2021 och 2022 framgick att höjningen under perioden 2021-2025 finansierades genom en motsvarande minskning i anslag 2:64 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor*. Ingen återställande höjning av anslag 2:64 finns dock beräknad för 2026 i budgetpropositionen för 2024.

Statsbidrag för studentinflytande, per student, fasta priser

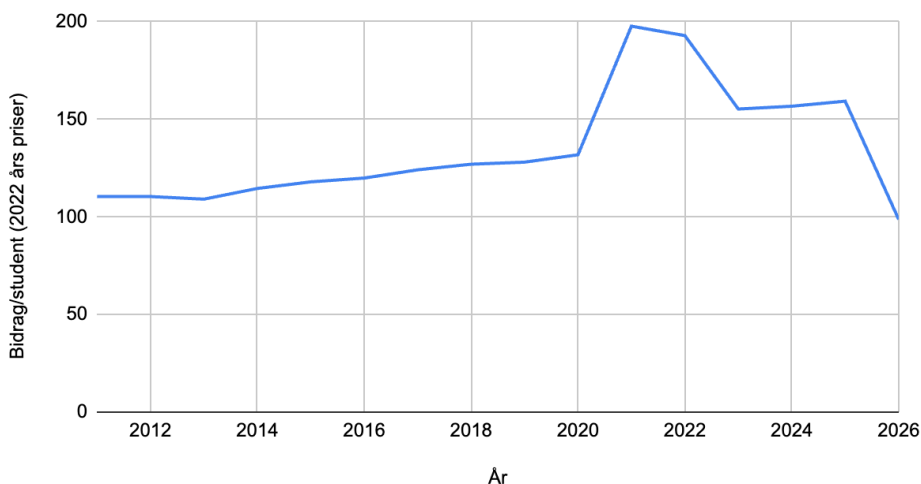

Diagram: Stöd för studentinflytande per helårsstudent 2011–2026. Siffrorna för de sista åren är baserade på regeringens budgetberäkningar samt prognos över antalet helårsstudenter.

Om bidraget förändras i enlighet med beräkningarna i budgetpropositionen för 2024, kommer stödet för studentinflytande år 2026 att motsvara 99 kronor per student. Det är den lägsta nivån sedan studentkårsreformen genomfördes 2010.

Konsekvenser

Om bidragsnivåerna följer regeringens beräkningar, kommer det att bli mycket svårt för studentkårerna att utföra sitt kärnuppdrag med att bidra till utvecklingen och medverka i kvalitetsarbetet inom högre utbildning.

Detta riskerar i sin tur att leda till att utvecklingsarbetet inom högskolan försvagas. Vi ser att studentkårerna har en avgörande roll i lärosätenas verksamhet och utveckling av flera anledningar. För det första är studentkårernas roll i lärosätenas kvalitetsarbete helt central. Studentkårer utser och bemannar ett stort antal kollegiala organ, arbetsgrupper, projekt och andra grupperingar med studentrepresentanter.

En viktig del i utvecklingsarbetet handlar om att tidigt identifiera och lyfta in nya tekniker, idéer och metoder inom utbildningarna. Det gäller dels nyheter inom ämnen,

exempelvis ny teknologi, dels nya verktyg kan användas för att förbättra kvaliteten i utbildningarna. Studenter är ofta receptiva för dessa typer av utveckling och studentrepresentanter spelar en viktig roll för att uppmärksamma och driva på för implementering i ett tidigt stadium.

Det nationella kvalitetssäkringssystemet förutsätter också att studentkårerna ska ta en aktiv roll och bidra till såväl återkommande utvärderingar och granskningar. Detsamma gäller för SFS som gör samma insats i systemet fast på nationell nivå. Samtidigt har studentrepresentationens omfattning och studentkårernas arbetsbelastning för studentrepresentation ökat i samband med att flera svenska lärosäten har ingått i samarbeten inom ramen för Europauniversiteten.

Utan välfungerande studentkårer skulle det vidare bli svårt och resurskrävande för lärosätena att fullfölja sin skyldighet att verka för att studenterna tar en aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen, som det är formulerat i högskolelagen. Om studentkårerna inte lyckas uppbära uppdraget att tillsätta studentrepresentanter, kommer mycket av arbetet med att lyfta in studenternas perspektiv och synpunkter istället att hamna på lärosätenas personal. Det skulle vara mer resurskrävande, ineffektivt och ge sämre resultat.

Sammanfattningsvis har studenterna en flersidig roll som dels student på högskolans utbildning men också som pådrivare för utveckling av utbildningen. Utan studentrepresentation, studentkårer och det förhållningssätt som det perspektivet bidrar med skulle kvalitetsutvecklingen hämmas.

Förslag

Vi föreslår att regeringen stärker stödet för studentinflytande. Utredningen *Frihet för studenter* föreslog ett stöd om 310 kronor per student, vilket motsvarar 400 kronor i dagens priser. Även UKÄ har föreslagit ett tre- eller fyrfaldigande av 2017 års nivåer om ca 100 kronor per student. En sådan förstärkning skulle förbättra förutsättningarna för kvalitetsutveckling vid våra universitet och högskolor avsevärt.

För Sveriges förenade studentkårer
Jacob Färnert
Ordförande

För Sveriges universitets- och högskoleförbund
Hans Adolfsson
Ordförande